

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3111/2024
16.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Марко Вељић, адвокат из ..., против туженог „Агрофинанс“ Предузеће за производњу, трговину и услуге ДОО, Београд, кога заступа пуномоћник Јелена Сретковић, адвокат из ..., ради преображаја радног односа, поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 653/24 од 26.06.2024. године, у седници одржаној 16.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 653/24 од 26.06.2024. године у ставу петом изреке.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 653/24 од 26.06.2024. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Крушевцу П1 219/22 од 19.01.2023. године у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке укинута је допунска пресуда Основног суда у Крушевцу П1 219/22 од 12.01.2024. године, исправљена решењем истог суда П1 219/22 од 02.02.2024. године. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца АА из ..., па је поништено решење о отказу уговора о раду туженог М бр. .. од 30.09.2020. године у целости, као незаконито. Ставом четвртим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се према туженом „Агрофинанс“ Предузеће за производњу, трговину и услуге доо Београд утврди да је тужиоцу прерастао радни однос на одређено време у радни однос на неодређено време код туженог, почев од 01.10.2018. године. Ставом петим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу, на име накнаде штете због незаконитог отказа, исплати износ од 396.085,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе па до исплате. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 113.843,100 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајућу пресуду у ставу петом изреке, из свих законских разлога због којих се ревизија може побијати.

Врхови суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...10/23), па је оценио да изјављена ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на остале битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је радио код туженог на основу уговора о раду на одређено време М. бр. .. од 04.11.2016. године и закључених анекса уговора, све до 30.09.2020. године, када му је побијаним решењем туженог отказан уговор о раду. У току радног односа код туженог није било прекида рада тужиоца, а у анексима уговора који су закључивани до 28.09.2018. године, као основ за заснивање радног односа, односно продужење радног односа наведена је потреба процеса рада код туженог, док је у анексима уговора о раду почев од 28.09.2018. године, као основ закључења истих наведено – потреба процеса рада код послодавца и рада на пројекту који је заснован уговором о пословно техничкој сарадњи број .. од 07.11.2016. године, као и да ће радни однос трајати најдуже до завршетка наведеног пројекта. Тужилац је наставио да ради код туженог и након истека 24 месеца рада на одређено време, све до 30.09.2020. године, када му је оспореним решењем туженог отказан уговор о раду због истека рока на који је заснован радни однос на одређено време. У моменту престанка радног односа тужиоца пројекат – уговор о пословно техничкој сарадњи није био завршен.

Тужени је одређен за привредно друштво од значаја за одбрану Републике Србије, решењем о одређивању привредних друштава и других правних лица која производе предмете и врше услуге од значаја за одбрану Републике Србије, које је донела Влада Републике Србије. Након отказа уговора о раду тужилац се пријавио код Националне службе за запошљавање и у међувремену, током трајања парничног поступка, остварио је право на старосну пензију.

Првостепени суд је, на основу овако утврђеног чињеничног стања усвојио тужбени захтев и утврдио да је тужиоцу прерастао радни однос на одређено време у радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.10.2018. године, поништио је решење о отказу уговора о раду туженог М.бр. .. од 30.09.2020. године у целости као незаконито и обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде штете због незаконитог отказа исплати износ од 362.600,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 17.02.2022. године до исплате, као и трошкове парничног поступка у износу од 72.136,20 динара. Овакву одлуку првостепени суд је донео примењујући одредбу члана 37. став 4. тачка 2. Закона о раду који се односи на трајање уговора на одређено време који се заснива за рад на пројекту чије је време унапред одређено, те да тек са завршетком пројекта престаје и радни однос. Поред тога, првостепени суд је сматрао да је радни однос на неодређено време код тужиоца заснован ради процеса рада код послодавца према анексима уговора до 01.10.2018. године прерастао у радни

однос на неодређено време управо 01.10.2018. године, ступањем на снагу анекса уговора о раду број .. . С обзиром да је решење туженог од 30.09.2020. године поништено и да тужилац није захтевао враћање на рад, применом члана 191. став 2. Закона о раду првостепени суд је тужиоцу досудио накнаду штете уместо враћања на рад у висини од 10 зарада које је тужилац остварио у месецу који је претходио престанку радног односа, сматрајући је правичном с обзиром на све околности конкретног случаја, у износу од 362.600,00 динара, док је допунском пресудом од 12.01.2024. године тужиоцу досудио на име накнаде штете због незаконитог отказа износ од 33.485,00 динара.

Другостепени суд је, након што је одржао расправу, укинуо првостепену пресуду од 19.01.2023. године и допунску пресуду од 02.02.2024. године, поништио решење о отказу уговора о раду М.бр. .. од 30.09.2020. године, одбио тужбени захтев да се утврди да је тужиоцу прерастао радни однос на одређено време у радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.10.2018. године и тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да му на име накнаде штете због незаконитог отказа исплати износ од 396.085,00 динара. Тужбени захтев за накнаду штете уместо враћања на рад (тзв. супституција уместо реинтеграције), другостепени суд је одбио, сматрајући да је тужиоцу решењем РФ ПИО утврђено право на старосну пензију, због чега не може основано тражити да се врати на рад, а самим тим ни супституцију уместо реинтеграције односно накнаду штете уместо враћања на рад.

Ревизијом тужиоца се побија другостепена пресуда управо у делу који се односи на накнаду штете уместо враћања на рад.

Према оцени Врховног суда становиште другостепеног суда је засновано на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 191. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 75/14) прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио (став 1.); да се накнада штете из става 1. овог члана утврђује у висини изгубљене зараде која у себи садржи припадајуће порезе и доприносе у складу са законом, у коју не улази накнада за исхрану у току рада, регрес за коришћење годишњег одмора, бонуси, награде и друга примања по основу доприноса пословном успеху послодавца (став 2); уколико суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће, на захтев запосленог обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог у зависности од временаведеног у радном односу код послодавца, година живота запосленог и броја издржаваних чланова породице (став 5.).

Наведеном накнадом штете се супституише реинтеграције и основаност захтева за накнаду штете зависи од основаности захтева за враћање на раде. Наиме, један од начина престанка радног односа је и када запослени оствари услове за одлазак у старосну пензију, што је према одредби члана 175. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...113/17) када запослени наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурња. То су општи услови за престанак радног односа стицањем

права на старосну пензију који су предвиђени и у члану 19. тачка 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ бр. 34/03...73/18). Тужилац је у току поступка остварио право на старосну пензију, па не би ни могао да буде враћен на рад иако је решење о отказу уговора о раду поништено, а самим тим му не припада ни право на накнаду штете уместо враћања на рад.

Супротно наводима ревизије, другостепени суд је правилно применио материјално право када је укинуо првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у делу за накнаду штете уместо враћања на рад. Овакав закључак другостепеног суда је правилан јер накнада штете предвиђена наведеном законском одредбом има супституциони карактер и досуђује се уместо враћања на рад, тако да основаност захтева за накнаду штете зависи од основаности захтева за враћање на рад. У конкретном случају, тужилац је остварио право на старосну пензију и зато не може бити враћен на рад иако је решење о отказу његовог уговора поништено, због чега му не припада право на ову врсту накнаде штете.

Врховни суд је ценио и остале наводе изјављене ревизије којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Тужилац није успео у ревизијском поступку, због чега нема право на накнаду трошкова тог поступка које је тражио, и определио, а на основу члана 153. и члана 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић